

УДК 338.2

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2020.1.2>

Бурик З. М.,

доктор наук з державного управління,
професор кафедри управління та бізнес-адміністрування
Інституту післядипломної освіти та довузівської підготовки
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Лисачок А. В.,

аспірантка
Львівського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ

MAIN PRINCIPLES OF STATE REGULATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

У статті визначено, що в процесі державного регулювання повинен здійснюватись перехід до сталого розвитку, який забезпечує збалансоване розв'язання проблем соціально-економічного розвитку, збереження сприятливого навколишнього середовища і природно-ресурсного потенціалу, задоволення потреб сьогодення й майбутніх поколінь людей. Розглянуто принципи забезпечення сталого розвитку держави. Виокремлено, що серед основних чинників, що забезпечують сталий розвиток, можна виділити такі: екологічні – визначають умови й межі відновлення екологічних систем унаслідок їх експлуатації; економічні – передбачають формування економічної системи, гармонізованої з екологічним чинником розвитку; соціальні – забезпечення прав громадян на високий життєвий рівень в умовах екологічної безпеки й благополуччя. Зазначено, що політика сталого розвитку повинна передбачати механізми раціонального використання наявних ресурсів і можливості їх залучення в разі дефіциту; принцип об'єднання галузевого і територіального підходів до формування політики передбачає органічне поєднання інтересів галузі і території під час реалізації політики; принцип зворотного зв'язку: проведення будь-якої політики не принесе результатів без контролю за її виконанням, з одного боку, і її коригування відповідно до результатів реалізації, з іншого; принцип етапності полягає в поступовості реалізації цілей політики, виходячи з наявних можливостей, пріоритету цілей і інших чинників. Зазначено, що важливим є принцип соціальної справедливості, який використовується під час розподілу коштів програм соціальної підтримки.

Ключові слова: сталий розвиток, принцип взаємозалежності, принцип різноманітності, екологічний чинник, економічний чинник, соціальний чинник.

The article states that in the process of state regulation there should be a transition to sustainable development which ensures a balanced solution of problems of socio-economic development and preservation of favorable environment and natural resource potential, meeting the needs of present time and future generations of people. The principles of ensuring the sustainable development of the state are considered.

It is emphasized that among the main factors that ensure sustainable development are the following: ecological – defines the conditions and limits of restoration of ecological systems due to their exploitation; economic – implies the formation of an economic system harmonized with the environmental factor of development; social - asserts the human right to a high standard of living in terms of environmental security and well-being, the implementation of state regulation of sustainable development should be carried out on the basis of achieving the principles of sustainable development. It is stated that sustainable development policy should include mechanisms for rational use of existing resources and opportunities to attract them in case of shortages; the principle of combining sectoral and territorial approaches to policy-making implies an organic combination of industry and territory interests in policy implementation; feedback principle: any policy will not produce results without monitoring its implementation on the one hand and adjusting it to the results of implementation on the other; the principle of phasing in is the gradual realization of policy goals, based on the opportunities available, the priority of the goals and other factors. The principle of social justice, which is used in the allocation of social assistance programs, is important.

Key words: sustainable development, interdependence principle, diversity principle, environmental factor, economic factor, social factor.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями. У сучасних ринкових умовах господарювання, зміни та трансформації економічної системи під час пандемії коронавірусу, глобалізаційних змін, наявності великої кількості соціальних і екологічних проблем забезпечення сталого розвитку набуває важливого значення в світовому контексті. В останні десятиліття світове співтовариство щороку виявляє все більшу зацікавленість питаннями охорони довкілля та забезпечення сталого розвитку країн і регіонів. Проте за останні роки значення соціальних проблем, зокрема забезпечення якості життя людей, подолання бідності, орієнтації на людину, стають вагомими в концепції сталого розвитку. Удосконалюється система ключових принципів та методів досягнення сталого розвитку держав, що потребують глибинного вивчення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження проблематики та принципів державного регулювання сталого розвитку відображено у працях таких вітчизняних дослідників, як Антонова Н. [4], Бліщук К. [7], Вишенська І. [13], Гриньова В. [5], Данилишин Б. [22], Дідківська Л. [6], Какутич Є. [12], Кириленко В. [13], Маслюківська О. [13], Миргородський Д. [9], Орел Ю. [10], Панчук Н. [3], Підліснюк В. [13], Рудик І. [13], Рутинський М. [11], Стеченко Д. [2], Стоян О. [14], Третьак Г. [7], Хорошко О. [4], та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак дослідження науковців, що реалізовані в площині сталого розвитку, не розкривають цілісності та повноти поняття принципів сталого розвитку, що зумовлює актуальність даної проблематики.

Постановка завдання. Основною метою дослідження є аналіз підходів щодо трактування сутності «принципів сталого розвитку», дослідження основних принципів державного регулювання сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. У процесі державного регулювання повинен здійснюватись перехід до сталого розвитку, який забезпечує збалансоване розв'язання проблем соціально-економічного розвитку і збереження сприятливого навколишнього середовища і природно-ресурсного потенціалу, задоволення потреб теперішнього часу й майбутніх поколінь людей [1]. При цьому маєтись на увазі послідовне вирішення таких проблем: забезпечити стабілізацію екологічної ситуації; домогтись докорінного поліпшення стану довкілля за рахунок екологізації економічної діяльності в межах інституціональ-

них і структурних перетворень, що дасть змогу забезпечити становлення нової моделі господарювання і поширення екологічно орієнтованих методів управління; увести господарську діяльність у межі місткості екосистем на основі масового впровадження енерго- і ресурсоощадних технологій, цілеспрямованих змін структури економіки, структури особистого й суспільного споживання.

Пропонуємо розглянути підходи науковців, щодо класифікації принципів державного регулювання, які можуть бути застосовані під час побудови ефективного механізму сталого розвитку. Систематизація підходів щодо класифікації принципів державного регулювання наведена в табл. 1.

Оскільки серед основних чинників, що забезпечують сталий розвиток, можна виділити такі: 1) екологічний – визначає умови й межі відновлення екологічних систем унаслідок їх експлуатації; 2) економічний – передбачає формування економічної системи, гармонізованої з екологічним чинником розвитку; 3) соціальний – утверджує право людини на високий життєвий рівень в умовах екологічної безпеки й благополуччя – то, бачимо, реалізацію державного регулювання сталим розвитком варто здійснювати спираючись на досягнення принципів сталого розвитку.

Економічними принципами сталого розвитку встановлені: обмеження і ліквідація нежиттєздатних моделей виробництва і споживання; нарощування національного потенціалу для забезпечення сталого розвитку; створення сприятливої економічної системи, яка привела б до економічного зростання і сталого розвитку в усіх містах; сприяння інтерналізації екологічних витрат і використання економічних засобів.

До соціальних принципів сталого розвитку віднесено: турботу про людей; забезпечення справедливого задоволення потреб нинішнього і майбутніх поколінь у сферах розвитку і навколишнього середовища; викорінювання бідності.

До принципів сталого розвитку з позицій раціонального природокористування віднесено: темпи споживання відновлюваних ресурсів не повинні перевищувати темпів їх відновлення; темпи споживання невідновлюваних ресурсів не повинні перевищувати темпів розробки їх відновлюваних альтернатив; інтенсивність викидів забруднюючих речовин не повинна перевищувати можливості навколишнього середовища поглинати їх. Варто окремо виділити підходи науковців Рутинського М. [11], Какутич Є. [12], Підліснюк В. [13], Рудик І. [13], Кириленко В. [13], Вишенської І. [13], Маслюківська О. [13], Стояна О.В. [14] щодо розуміння принципів сталого розвитку, див. табл. 2.

Таблиця 1

Підходи до класифікації принципів державного регулювання

Автор підходу	Зміст підходу
Стеченко Д., Швайка Л. [2]	Загальні: принцип пріоритету права над економікою, ефективності, справедливості, стабільності, системності державного впливу, адекватності, оптимального поєднання адміністративно-правових і економічних важелів, поступовості та етапності, забезпечення єдності стратегічного і поточного державного регулювання та його оперативності, дотримання вимоги матеріально-фінансової збалансованості.
Панчук Н. [3]	Системність, безперервність, єдність розвитку, обґрунтованість, об'єктивність, економічність, обов'язковість, професіоналізм.
Антонова Н., Хорошко О. [4]	Об'єктивні вимоги: адекватність, комплексний підхід, цілісність системи. Характеристики системи: організованість, ієрархічність і багаторівневість, нерозривна єдність із зовнішнім оточенням і середовищем. Загальні принципи державного управління: єдність економіки і політики, єдність централізму й самостійності, науковості, ефективності, сполучення загальних і локальних цілей.
Гриньова В. [5]	Цілеспрямованість, погодженість та обґрунтованість усіх дій у системі державного регулювання економіки, відповідальність за прийняття рішень і кінцеві результати, високий професіоналізм суб'єктів державного регулювання економіки, ефективне використання ресурсів, пріоритетність вирішуваних проблем, орієнтованість на забезпечення економічного розвитку та на його основі соціального благополуччя для всього населення.
Дідківська Л. [6]	Науковість, погодження інтересів, цілеспрямованість, пріоритетність, системність, комплексність, принцип адаптації, достатності, принципи організаційно-правового та економіко-організаційного забезпечення.
Третяк Г., Бліщук К. [7]	Принцип ефективності, справедливості, стабільності, системності державного впливу, адекватності, оптимального поєднання адміністративно-правових та економічних важелів.
Ковтун О. [8]	Науковість, обґрунтованість, раціональність, реальність, збалансованість, комплексність, пріоритетність стратегічних цілей, принцип ринкової однаковості.
Миргородський Д. [9]	Системний вплив на розвиток соціально-економічних процесів з урахуванням тісних взаємозв'язків ринку капіталів, фінансів, товарів, праці на базі формування необхідних економічних регуляторів і нормативів, методичної бази; ефективне управління підприємствами державного сектора економіки; суворі відповідальність органів державної влади за отримані результати від регулювання економіки.
Орел Ю. [10]	Принцип невід'ємності; принцип наявності регулюючих механізмів; принцип вирівнювання регіонального розвитку; принцип селективності (пріоритетності) надання допомоги регіонам; принцип пріоритетності вирішення соціальних проблем; принцип лагу; принцип мультиплікативності державного регулювання; принцип стратегічного ціле покладання; принцип дворівневої суб'єкта управління; принцип демократичності державного регулювання; принцип урахування інтересів об'єктів регулювання; принцип правового забезпечення; принцип субсидіарності; принцип легітимності заходів державної підтримки; принцип ініціативного характеру заходів; принцип установлення часових меж кожної регулятивної дії; принцип адресності; принцип відповідальності і контролю.

Відповідно до Проекту Закону «Про Концепцію переходу України до сталого розвитку» від 19.12.2001 № 3234-1 обов'язковість підпорядкування економічної та іншої діяльності законам природи і обмеженням, які ними визначаються; національна пріоритетність (інтересів, культури і національної ідентичності) у загально цивілізаційному просторі світового співтовариства; одержаний від господарської діяльності результат не може бути меншим від шкоди, заподіяної навколишньому природному середовищу; недопустимість екстенсивного використання природних ресурсів; природні ресурси України належать її народові і становлять матеріальну основу його існування, незалежно від форм власності вони мають використовуватися з урахуванням потреб нинішнього та майбутніх поколінь; інтелектуальний потенціал

нації як провідна продуктивна сила українського суспільства має постійно нарощуватися і вдосконалюватися; забезпечення здоров'я людини та її соціальної захищеності є пріоритетною політикою держави; усі перетворення мають бути спрямовані на утвердження засад гуманізму, демократії та цінностей громадянського суспільства [15].

У Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Комплексної програми реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку, на 2003–2015 роки» від 26.04.2003 № 634 зазначено, що головними принципами, або завданнями державного управління є: ліквідувати бідність; упровадити нові моделі сталого виробництва та споживання з метою підвищення якості життя; здійснювати заходи щодо охорони та раціонального

Таблиця 2

Підходи до класифікації принципів сталого розвитку

Автор підходу	Зміст підходу
Проект Закону «Про Концепцію переходу України до сталого розвитку» від 19.12.2001 № 3234-І [15]	Обов'язковість підпорядкування економічної та іншої діяльності законам природи і обмеженням, які ними визначаються; національна пріоритетність (інтересів, культури і національної ідентичності) у загально цивілізаційному просторі світового співтовариства; одержаний від господарської діяльності результат не може бути меншим від шкоди, заподіяної навколишньому природному середовищу; недопустимість екстенсивного використання природних ресурсів; природні ресурси України належать її народові і становлять матеріальну основу його існування, незалежно від форм власності вони мають використовуватися з урахуванням потреб нинішнього та майбутніх поколінь; інтелектуальний потенціал нації як провідна продуктивна сила українського суспільства має постійно нарощуватися і вдосконалюватися; забезпечення здоров'я людини та її соціальної захищеності є пріоритетною політикою держави; усі перетворення мають бути спрямовані на утвердження засад гуманізму, демократії та цінностей громадянського суспільства
Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Комплексної програми реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку, на 2003–2015 роки» від 26.04.2003 № 634 [16]	Ліквідація бідності; упровадження нових моделей сталого виробництва та споживання з метою підвищення якості життя; охорона та раціональне використання природних ресурсів країни та її регіонів
Рутинський М. [11]	Принцип обережності; принцип «передбачати і запобігати»; принцип балансу між ресурсами і забрудненням; принцип збереження природного багатства на нинішньому рівні; недопущення чи зменшення втрат природно-ресурсного потенціалу; принцип «забруднювач платить»
Какутич Є. [12]	Принцип цілеспрямованості; принцип комплексності; принцип науковості; принцип оптимальності; принцип ієрархічності; принцип розподілу прав, обов'язків і відповідальності; принцип системності; принцип забезпеченості ресурсами; принцип об'єднання галузевого і територіального підходів до формування політики; принцип зворотного зв'язку; принцип етапності
Данилишин Б. [22]	Збалансованість розвитку українського суспільства – паритетність економічного, соціального та екологічного складників, визнання неможливості тривалого поступального розвитку суспільства в умовах деградації природного середовища; екологічно та техногенно безпечні умови життєдіяльності населення; утвердження гуманізму, демократії та загальнолюдських цінностей; еколого-економічна збалансованість розвитку окремих регіонів та її узгодження із загальнонаціональними потребами
Підліснюк В., Рудик І., Кириленко В., Вишенська І., Маслюківська О. [13]	Принцип «задоволення потреб»; принцип «встановлення обмежень»
Стоян О. [14]	Принцип задоволення відтворювальних потреб; принцип встановлення відтворювальних обмежень на стан технологій і на розвиток людства; принцип обліку обмежень в відтворювальних можливостях біосфери

використання природних ресурсів країни та її регіонів [16].

Згідно з Указом Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30.09.2019р. №722/2019 зазначено, що варто забезпечувати дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, зокрема, таких як: «подолання бідності; подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення

харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства; забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці; забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх; забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат; забезпечення доступності та сталого управління водними ресур-

сами та санітарією; забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх; сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх; створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям; скорочення нерівності; забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів; забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва; вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками; збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку; захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття; сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях; зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку» [17].

Відповідно до Національної доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна», яка визначає базові показники для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) від 15.09.2017 р., до основних принципів належать: принцип ділової досконалості та управління якістю на всіх рівнях (макро-, мезо- та мікро-) для підвищення конкурентоспроможності національної економіки; принцип «Нікого не залишити осторонь», за допомогою якого було започатковано інклюзивний процес адаптації цілей сталого розвитку; принцип адаптивності до зовнішніх змін – це означає наскрізне реформування – від змін у практичній діяльності місцевих органів соціального захисту до змін у соціальних програмах; принцип соціальної справедливості, який використовується під час розподілу коштів програм соціальної підтримки, при дотриманні якого відбудеться досягнення високого рівня залучення бідного населення до системи державної соціальної підтримки з одночасним зменшенням частки небідного населення серед реципієнтів соціальних програм; принцип відповідності освіти потребам суспільного розвитку; принципи відкритості, інклюзивності та наукової обґрунтованості; принцип універсального дизайну; принцип спільної відповідальності у веденні господарства і в сім'ї.

Крім цього, в даному документі зазначено, що базовими принципами діяльності державних та суспільних інституцій у напрямі забезпечення економічного зростання мають стати: орієнтація на використання передусім власних ресурсів, мінімізація зовнішніх запозичень та використання їх виключно з метою розвитку, а не підтримання поточного існування, всебічне сприяння розвитку підприємницької діяльності, гарантування й захист прав власності, стабільність, прозорість і простота податкової системи, викоринення корупції на усіх рівнях та детінізація економіки [18].

Згідно із Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 р. № 2697-VIII виокремлено такі принципи сталого розвитку: «залишковий принцип; басейновий принцип; принципи перестороги, превентивності (запобігання), пріоритетності усунення джерел шкоди довкіллю, «забруднювач платить»; принцип відкритості, підзвітності, гласності органів державної влади; принцип участі громадськості у формуванні державної політики; принцип дотримання екологічних прав громадян; принцип заохочення до ведення екологічно відповідального бізнесу та екологічно свідомої поведінки громадян; принцип запобігання екологічній шкоді; принцип міжнародної співпраці та євроінтеграції» [19].

Відповідно до Доповіді щодо цілей сталого розвитку «Перетворення нашого світу: Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року» від 11.05.2018 р. головними принципами сталого розвитку є: принцип спільної, але диференційованої відповідальності; принцип особливого і диференційованого режиму для країн, що розвиваються, особливо найменш розвинених країн, відповідно до угод Світової організації торгівлі; принцип добровільного подання спільної звітності [20].

Згідно зі Стратегією «Європа-2020» основними принципами для забезпечення сталого розвитку є: принцип гендерної рівності; принцип балансу гарантій зайнятості й гнучкості ринка праці; принцип «розумного» регулювання; принцип безперервного навчання; принцип чистої доданої вартості ЄС; принцип європейського нормотворення [21].

На думку М.Й. Рутинського, ключовими принципами сталого розвитку є: принцип обережності: збереження сучасного стану навколишнього середовища як перешкоди безповоротним чи небезпечним змінам; принцип «передбачати і запобігати»: більш дешевий, менш ризикований підхід, ніж ліквідація збитків навколишньому середовищу; принцип балансу між ресурсами

і забрудненням: використання ресурсів у рамках масштабів регенеративної здатності екосистем; контроль над обсягом надходжень забруднень і відходів у рамках асиміляційного потенціалу екосистем; принцип збереження природного багатства на нинішньому рівні: недопущення чи зменшення втрат природно-ресурсного потенціалу; принцип «забруднювач платить»: повна вартість екологічного збитку повинна бути компенсована користувачем (споживачем) [11, с. 37].

Відповідно, реалізація цих принципів дозволить забезпечити: гармонізацію співіснування людини і природи; реалізацію права на справедливе задоволення потреб і рівність можливостей розвитку нинішнього і майбутнього поколінь; невід'ємність захисту навколишнього природного середовища в процесі розвитку суспільства [2].

Є.Ю. Какутич стверджує, що політика сталого розвитку повинна розроблятися на основі таких принципів: принцип цілеспрямованості: державна політика формується відповідно до цільових орієнтирів, намічених загальнодержавною стратегією стійкого розвитку; принцип комплексності передбачає розвиток в рамках його участі в територіальному поділі праці, збереження екологічного балансу при дотриманні його економічних, соціальних, науково-технічних та інших інтересів; принцип науковості: політика повинна базуватися на науковій аргументації цілей і способів її досягнення, так як ситуація не дає нам час на метод проб і помилок [12].

Як вважають науковці Підліснюк В., Рудик І., Кириленко В., Вишенська І., Маслюківська О., основними принципами сталого розвитку є [13]: принцип «задоволення потреб» – на перший план висуваються потреби найбільш вразливих прошарків населення; принцип «встановлення обмежень»: на розвиток людства та стан технологій накладаються обмеження задля збереження довкілля.

На думку О.В. Стояна, основними принципами сталого розвитку є наступні: принцип задоволення відтворювальних потреб; принцип встановлення відтворювальних обмежень на стан технологій і на розвиток людства заради збереження навколишнього середовища; принцип обліку обмежень в відтворювальних можливостях біосфери погасити негативні наслідки діяльності людства [14].

Політика сталого розвитку повинна передбачати механізми раціонального використання наявних ресурсів і можливості їх залучення в разі дефіциту; принцип об'єднання галузевого і територіального підходів до формування політики передбачає органічне поєднання інтересів галузі і території під час реалізації політики; принцип

зворотного зв'язку: проведення будь-якої політики не принесе результатів без контролю за її виконанням, з одного боку, і її коригування відповідно до результатів реалізації, з іншого; принцип етапності полягає в поступовості реалізації цілей політики, виходячи з наявних можливостей, пріоритету цілей і інших чинників [8, с. 88].

На думку Б. Данилишина, державна політика щодо сталого розвитку повинна базуватися на таких основних принципах, які забезпечують: збалансованість розвитку українського суспільства – паритетність економічного, соціального та екологічного складників, визнання неможливості тривалого поступального розвитку суспільства в умовах деградації природного середовища; екологічно та техногенно безпечні умови життєдіяльності населення; утвердження гуманізму, демократії та загальнолюдських цінностей; еколого-економічну збалансованість розвитку окремих регіонів та її узгодження із загальнонаціональними потребами [22, с. 15].

Отже, ми пропонуємо виділяти такі принципи державного регулювання сталого розвитку:

- Принцип взаємозалежності передбачає оцінку взаємозв'язку людини і природи на місцевому та глобальному рівнях.

- Принцип різноманітності означає оцінку важливості природного і культурного розмаїття в нашому житті, економіки і добробуту.

- Принцип ресурсозатратності передбачає визнання, що ресурси планети є вичерпаними, і наслідками некерованого і нестійкого зростання є збільшення масштабів зuboжіння.

- Права і обов'язки включають у себе розуміння важливості універсальних прав і визнання, що наші дії можуть мати наслідки для нинішнього і майбутніх поколінь.

Висновки і перспективи подальшого розвитку. Отже, до основних принципів державного регулювання сталого розвитку належать принципи: взаємозалежності, який передбачає оцінку взаємозв'язку людини і природи на місцевому та глобальному рівнях; принцип різноманітності, що означає оцінку важливості природного і культурного розмаїття в нашому житті, економіки і добробуту; принцип ресурсозатратності, який передбачає визнання, що ресурси планети є вичерпаними, і наслідками некерованого і нестійкого зростання є збільшення масштабів зuboжіння; права і обов'язки включають в себе розуміння важливості універсальних прав і визнання, що наші дії можуть мати наслідки для нинішнього і майбутніх поколінь; невизначеність і запобіжні заходи – це розуміння того, що наші

дії можуть привести до непередбачених наслідків і заохочення до обережного підходу до добробуту нашої планети. Дотримання цих принципів дасть змогу покращити як економічний, так і соціально-

екологічний розвиток держав. Подальші дослідження можуть бути скеровані на застосування даних принципів у практичній діяльності органів державної влади.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бурик З.М. Регулювання національної економіки на засадах сталого розвитку. *Вісник Мукачівського державного університету*. 2016. № 4. С. 79–82
2. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки. Київ : Знання, 2006. 262 с.
3. Панчук Н.А. Повышение эффективности государственного регулирования экономики отраслей АПК : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.05. Москва, 2011.
4. Антонова Н.Б., Хорошко О.Б. Государственное регулирование национальной экономики. Минск : Акад. Упр. При Президенте Респ. Беларусь, 2009. 253 с.
5. Гриньова В.М. Державне регулювання економіки. Київ : Знання, 2008. 398 с.
6. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки. Київ : Знання, 2006. 213 с.
7. Третяк Г.С., Блішук К.М. Державне регулювання економіки та економічна політика. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 128 с.
8. Ковтун О.І. Державне регулювання економіки. Львів : «Новий Світ – 2000», 2006. 432 с.
9. Миргородський Д.Ю. Теоретичні основи до дефініції поняття «державне регулювання економіки». *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2012. № 49(1022). С. 90–98.
10. Орел Ю.Л. Сучасні підходи та принципи державного регулювання регіонального економічного розвитку. *Актуальні проблеми державного управління*. 2013. № 1(43). С. 202–210.
11. Рутинський М.Й. Сталий розвиток: від вербальної концепції до концептуальної моделі. *Український географічний журнал*. 2000. № 1. С. 35–40.
12. Какутич Е.Ю. Устойчивое развитие как концептуальная основа трансформации мировой экономики. *Механізм регулювання економіки*. Ч. 1. 2010. № 1. С. 62–74.
13. Підліснюк В., Рудик І., Кириленко В., Вишенська І., Маслюківська О. Сталий розвиток суспільства: роль освіти: путівник. Київ : Вид-во СПД «Ковальчук», 2005. 88 с.
14. Стоян О.В. Міська політика: сучасна економічна теорія і практика сталого розвитку. *Економіка будівництва і міського господарства*. 2007. № 1. С. 5–15.
15. Про Концепцію переходу України до сталого розвитку : Проект Закону України від 19.12.2001 р. № 3234-1. URL : w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34. (дата звернення: 17.11.2020).
16. Про затвердження Комплексної програми реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку, на 2003–2015 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 р. № 634. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=634-2003-%EF> (дата звернення: 17.11.2020).
17. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825> (дата звернення: 17.11.2020).
18. Національна доповідь. Цілі сталого розвитку: Україна. URL : http://www.un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf (дата звернення: 15.11.2020).
19. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19> (дата звернення: 15.11.2020).
20. Доповідь щодо цілей сталого розвитку «Перетворення нашого світу: Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року» від 11.05.2018 р. URL : <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/the-2030-agenda-for-sustainable-development.html> (дата звернення: 15.11.2020).
21. Європа-2020: Стратегія від 04.01.2012 р. URL : https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester_en дата звернення: 15.11.2020).
22. Данилишин Б., Веклич О. Україна в міжнародних рейтингах сталого розвитку. *Економіка України*. 2008. № 7. С. 13–23.